

DE WERELD DOET ALSOF ZIJ IS

Toen Picasso in de Trocadero Afrikaanse maskers had gezien begreep hij de diepere betekenis van de schilderkunst. 'Het is geen esthetisch proces, het is een vorm van magie die wij tussen het vijandige universum en onszelf plaatsen, een manier om macht te verwerven door vorm te geven aan onze angsten en verlangens,' zo vertelde hij aan Francoise Gilot.

Ook voor Lara de Moor lijkt schilderen vooral een vorm van preventieve zelfverdediging. Een poging om onheil te bezweren en haar lot in eigen hand te nemen. Niets is zo bedriegelijk als het alledaagse. Niets is zo verraderlijk als het vertrouwenwekkende. Pan verbergt zich bij voorkeur in vreedzame rust teneinde deze met een kreet van binnenuit aan flarden te scheuren. Probeert de Moor hem soms uit zijn schuilplaats te lokken in de hoop dat hij dan schrikt en panisch wegvlucht? Steeds weer treedt zij de schijnbare werkelijkheid met een ironisch voorbehoud tegemoet, blaast de geringste twijfel op en rukt aan zijn vanzelfsprekende masker. Alsof zij slechts het bestaansraadsel wil erkennen, het ondoorgrondelijke en onzegbare. Alsof het haar taak is om de dagelijkse dingen te ontdoen van hun gewooneheid, hun vreemdheid bloot te leggen, op zoek te gaan naar het fremdkörper, het detail dat alles onderuit haalt en op zijn kop zet. In haar donkere woud wordt het weten van het niet-weten gevierd. Het agnostische feest van de onontcijferbare code. In de mysteriecultus van de poëzie wordt de werkelijkheid immers slechts gedecodeerd door deze om te zetten in een nieuw geheimschrift.

Niet dat de Moor de illusie koestert dat dit echt verlossing biedt, afgaande op haar werk gelooft zij niet in een antwoord, alleen in vragen. Een masker is slechts een poging om veranderlijke gelaatsuitdrukkingen een definitieve vorm op te leggen en de werkelijkheid is slechts een masker waarachter altijd weer een ander masker schuilgaat. De wereld is een simulatie, zij doet net alsof zij is, of in de woorden van Sallustius: 'de wereld kan beschouwd worden als een mythe.' Veel mythen en sprookjes hebben het thema van de eindeloze jacht: het ene wezen achtervolgt het andere maar wanneer de laatste gepakt dreigt te worden verandert deze in iets anders. De jacht begint van voren af aan totdat de prooi op het laatste ogenblik opnieuw door een gedaanteverwisseling ontkomt. Meestal eindigen dergelijke sprookjes met het falen of de ondergang van de jager.

De werkelijkheid laat zich niet vangen maar ontglipt door een oneindige metamorfose. Een tweede realiteit dient zich aan door een gecamoufleerde scheur in de eerste, en een derde in een barst van de tweede, enzovoorts. Wel worden wij door de werkelijkheid overrompeld, we ervaren deze dan als een film, terwijl we een film juist vaak weer als waarachtig ervaren. Wellicht kan de realiteit daarom het beste worden benaderd door haar vertekend weer te geven.

Oorspronkelijk werd de geschiedenis mondeling overgeleverd bij een kampvuur. De vlammen hielden niet alleen de mensen maar ook hun herinneringen levend. Maar het geheugen veranderde de geschiedenis. Men herinnerde zich ook gebeurtenissen die nooit hadden plaatsgevonden. De vlammen en de omringende duisternis prikkelden de verbeelding. Zoals William Blake schreef: 'De wereld van de verbeelding is de wereld van de eeuwigheid.'

Rogier Ormeling, 2006